

Lau E Kapunu Ae Pol Pa'e Ta Re Ngae Tesalonaika Kana Turunglomatana

Tesalonaika ka i a maga kunna te e bollau orae momo pala nga porovins ae Masaronia. Ba ka inae Pol loa ta pulingmalagange pangamologa e pe e te Karais ta ragau re nga maga kunna laeala e bollau, na papatu nge ri ka loreapatokona te Karais. Ava ka ina ragau ra Iura ke kele ollaeala e lele, na ri ka iukerea raumana ba ke taomalage Pol. Na i ke ka'e Tesalonaika ba ke lao. (Ngo kele Aposelme Kumangng Ngareangana 17:1-9). Ngarume, ka inae Pol mommo nga maga kunna e bollau ae Korin, nae Timoti ke loa te i, na ke turu te i ka ra lopatokonakana re ngae Tesalonaika momongareangana.

Minmina nae Pol ke pa'e lau laekia ta ra lopatokonakana re ngae Tesalonaika ta pangaginginginga rea. Ba ke role kerea roma, i ka lonasereng raumana ba ke kalapagpage Nutu kurumea pangamologa a i longe ore role ta ina ri ke tataokurumea Karais tale.

Ava ke kela basema papatu nge ri ka sana loreamatana masi roma, Karais ke la galiunga mina ngaetai. Ba keke bai ta loreamatana roma, ra lopatokonakana reke mate pala nga Karais galiungana keke la ravunge mauling e momo passavele bole, o ke sa? Ba bole, ri keke bai ta loreamatana roma, Karais ke la galiunga ka

kae a taru mannangana? Minmina nae Pol ke pa'e pangamologa palu nga lau laekia ta alange balinglaga ra kanrea. Ba ke role kerea roma, nga ina ri ngeke momalla te Karais, na sana nga omoreasa lili. Ke sa. Ngeke longlongo ta pangamologa ra Avolau kannu, ba ngeke momo ka kumangng ngareangana ka kumangng reke pepe.

¹ Iau ae Pol kala nge Sailas bae Timoti, mangng pana mologi ka pa'e lau laekia ta ginunga ae ra lopatokonakana te Karais e momo ngae Tesalonaika. Ka pa'e te miau ra ragau rae Nutu a i a Tamara ba ragau rae Iesus Karais A Avolaukita.

Mangng ka kavkave Nutu ta i tungnge lopen-gana ba momongpengana ae i te miau.

Pol Ke Kalapage Nutu Kurumea Lopatokona Ae Ra Lopatokonakana Re Ngae Tesalonaika

² Mangng ka kalapagpage Nutu te miau kinung ka kaeme kinung ina mangng kavkava ta i kalaunga miau. ³ Ba mangng ka lomangnggaliliu te miau ina mangng kavkava nga Nutu a i a Tamara raguna. Ka lomangnggaliliu ta lopatokona ae miau kumangngana, ba baingamiau e nga matengraumanange ragau pattoto kumangngana. Ba ka lomangnggaliliu ta baingamiau e nga momongkalange Iesus Karais A Avolaukita. Ka lomangnggaliliu ta ina bainga laeala ae miau e nga momongkalange Karais ke pangingging miau ta meising ginggingkalange maenangme.

⁴ Miau ra kolingamangng memena ngallo nge Karais ba ragau rae Nutu miteraumana miau,

mangng ka kalapagpage Nutu minmina kurumea, mangng ka lomangngmatana roma i ke toro miao. ⁵ Ka lomangngmatana roma, Nutu ke toro miao ta pangamologa e pe e te Karais a mangng pulimalage te miao ke sane loa te miao nga pangamologame mana. Ke sa. Ke loa te miao kala nge Kannu E Tupu pangakosiningana ka ginggingngana e bollau raumana. Ba ke loa te miao kurumea lopatokona ae mangng roma, pangamologa laeala ka kaomannmannangana kia. Iau ka role minmina kurumea, baingamangngme ina mangng mommo ngaliua nge miao ke pakosining roma, ka mangng ra ragau matana e meimia. Ke pakosining roma, ka mangng ra ragau reke momo ta kalaunga miao. ⁶ Na miao kaka tao masi kurumea baingamangngme, ba kaka tao masi kurumea Avolau minakai roma: miao kaka kanimaia miralali reke bollalau raumana, ava miao ka lomiaungatakale pangamologa a mangng pulimalage ka lomara-paga ae Kannu E Tupu tunge te miao. ⁷ Minmina na miao kaka pakosininge bainga reke pepe ta ra lopatokonakana kinung re ngae Masaronia bae Akaia. Kaka pakosininge bainga reke pepe ta ri taongakurume rea. ⁸ Iau ka role minmina kurumea, turung e ta oru rae Avolau kuma ki ngaliua nge miao ke sane loa ta ina re ngallo ngae Masaronia bae Akaia mana. Ke sa. Turung e ta lopatokona ae miao te Nutu ke sasa ta iname kinung. Minmina na ka sana kanmangng kumangng ta turunge baingamiao reke pepe muni te ri. ⁹ Ke sa. Ri muni keke tuture baingamiao ina miao ka lomiaungatakala mangng ba pangamologa a

mangng pulimalage. Ba keke tuture ina miau ka bali ka gimiaume ta nutu ra goanga, na ka lomiau-patokona te Nutu. Ba sonrau na miau kaka lolakurumea Nutu e maui ba ka kaoman-nmannangana kia. ¹⁰ Ba keke tuturu ina miau ka momalle Tuna atungngana nga mallena nga tava. Kaka momalla te Tuna a i pasigipage nga mateng. Ka i ae Iesus ore la ravunglele ita nga Nutu iukiangana ngarume.

2

Pol Kumangngana Ngaliua Nga Ra Lopatokonakana Re Ngae Tesalonaika

¹ Kolingamangng memena, miau ka lomiau-matana roma, kumangng a mangng kuma kia ka ina mangng mommo ngaliua nge miau ka sana i a baingalopatao. Ke sa. ² Ka lomiau-matana roma, pala ta loangamangng te miau ka ina mangng momo ngae Pilipai, na mangng ka kanimaia miralali ba ragau keke bai ta bainga-soali mangng. Ba ka ina mangng momo nga maga ae miau bole, na ragau keke kuma kaligi raumana ta sanangkala mangng. Avae Nutu ae mangng ke kalau mangng, minmina na mangng ka sana matau ta rolenge pangamologa e pe ae i te miau. ³ Mangng ka sana matautau ta rolenge pangamologa laeala kurumea, nga ina mangng nga ballage ragau ta ri loreapatokona te Karais, na balinglaga laeala a kanmangng ke sane loakurumea lomatana e sane tupu o lomatengana e soali. Ba mangng ka sana amva ta patugungtao rea bole. ⁴ Ke sa. Rolengamangng ka tongana

kena ma pangamologa rae ragau onrae Nutu ava rea, na ke kelapatokona rea roma, ka ri ra lokalakana. Ke ava mangng, na ka lonakala ka mangng ta mangng loanga ka pangamologa e pe e te Karais ta ragau. Minmina na mangng ka rorolea pangamologa laeala. Ava mangng ka sana rorolea ta bainga ka ragau ta ri nga loreape kamangng. Ke sa. Mangng ka rorolea ta pangaloserengkale Nutu. Ba i ka lonamatana ka oru reke momo ngallo nga lomangngme. ⁵ Iau ka role minmina kurumea, miau ka lomiamatana tapu bae Nutu ke la turungpota bole roma, ka ina mangng loa te miau, na mangng ka sana ava ta kiningtolo miau ka pangamologa ra kanmangng. Ba bole, mangng ka sana tongamangng kena ma ragau reke kelalelea oru ra kanmiau ava keke ava ta kangakale lomatengana laeala ae ri ka pangamologangareame. ⁶ Ba ka kae nginngina re pala ina mangng momo ngaliua nge miau, na mangng ka sana amva ta bainga ka ragau ta ri kiningpataenge giamangngme. Ka sana amva ta bainga miau ta kiningpataenge giamangngme, ba ka sana amva ta bainga ka ragau pattoto ta ri kiningpataenge giamangngme bole.

Ka kaomanna, ka mangng ra aposel rae Karais kannna, minmina na mangng ka kamangng gingginga ta balinglaga miau ta kalaunga mangng ka oru ra kanmiau. Ava mangng ka sana kuma minmina. ⁷ Ke sa. Ka ina mangng mommo ngaliua nge miau, na mangng ka kumkuma masi kamiau. Ka tongamangng kena ma avale e kelapatali masi ta goe rae i reke sisina. ⁸ Mangng ka mate miau raumana. Minmina na mangng ka

sana lomangngsereng ta tungnge pangamologa e pe ae Nutu kanna te miau mana. Ke sa. Ka lomangngsereng ta tungnge maulingamangngme te miau bole. Mangng ka lomangngsereng ta tungnge maulingamangng te miau kurumea, miau kaka lele ma rakamangng memena manngana. ⁹ Kolingamangng memena, mangng ka lomangngmatana roma, miau ka lomiau galiu tapu ta kumangng ngamangng ka ina mangng tumvugu raumana. Ka lomiau matana roma, pala ka ina mangng pulimalaglaga pangamologa e pe ae Nutu kanna te miau, na mangng ka kumkuma kaligi ka rigo ba ka kae ta ravunge oru ra mangng mate rea ta baina mangng sana nga ule maenang nga te e nge miau.

¹⁰ Miau ka lomiau matana bae Nutu ka lonamatana bole roma, pala ka ina mangng mommo ngaliua nge miau ra lomiau patokona te Karais, na mangng ka bavaia bainga reke pepe beke tupu nge Nutu raguna. Ba ka sana agau te totorong ta i patongo mangng ka bainga te e soali. ¹¹ Iau ka role minmina kurumea, miau ka lomiau matana roma, kumangng ngamangngana ka kenakena nge miau ka tongana kena ma ragoeme tamarea kumangngana ka goe rae i. ¹² Mangng ka rorole kamiau ka pangamologa re nga pangaginggingi miau ba pangalopenge lomiau me. Ba mangng ka balaglaga miau gingging ta taongakurumea taonga e pe e tunge alangpaga te Nutu e kiu miau lakallo ta kelangpatalingana ba olamana ae i e toakala.

¹³ Ba mangng ka kalapagpage Nutu palimule kurumea oru ra i kuma ki te miau bole. Ka

kalapagpage kurumea, pala, ka ina miau ka rave pangamologa ae Nutu kanna ora mangng tunge te miau, na miau ka lomiauungatakale. Ava miau ka sana lomiauungatakale ma i a pangamologa ora ragau kanrea mana. Ke sa. Ka lomiauungatakale ma i a pangamologa ae Nutu kanna. Ba pangamologa laeala ka i a pangamologa ae Nutu kanna manngana. Ka i a pangamologa e kumkuma ka kumangngana ngallo nge miau ra lomiauapatokona te Karais. ¹⁴ Kolangamangng memena, mangng ka lomangngmatana roma, pangamologa ae Nutu kanna ke kumkuma ngallo nge miau kurumea, oru reke lele nge miau ka tongarea kena mana ma oru reke lele nga ra lopatokonakana rae Nutu re ngae Iurea onreke pagiu kala nge Karais Iesus. Iau ka role minmina kurumea, miau kaka kanimaia miralali nga ragau rae miau muni tungareangana ka maenang te miau basema ina ri ke kanimaia miralali nga ragau rae ri muni ra Iura tungareangana ka maenang te ri bole. ¹⁵ Iura nginngina ka ri ra ragau reke sapune Iesus Avolau ba keke sapune ragau reke toe Nutu kaona. Ba keke taomalaga mangng bole. Ka ri ra ragau rae Nutu sana lonape kerea ba keke bavai'iu ka ragau kinung. ¹⁶ Mangng ka amva ta rolenge pangamologa e pe e te Karais ta ragau ra sana ri ra Iura ta baina Nutu nge ravulele rea. Avae Iura nginngina keke lengetotokalkala mangng ta baina nga manemangngsa rolenge pangamologa laeala te ri. Minmina na ka kaeme kinung na ri keke umma ta pangapapatue bingarea reke sosoali ta ri ponung raumana. Keke kumkuma minmina ka kae papatu tapu, avae

sonrau nae Nutu iukiangana e bollau raumana ke lelekala rea.

*Pol Ke Matea Raumana Ta Kelange Tesalon-
aikame Muni*

¹⁷ Na mangng ka bai ta turunglomatana te miau ra kolingamangng memena ngallo nge Karais roma, pala, ka ineke bai kamangng ta kanga miau ka panna inte—keke taoe miramangngme ava lomangngme keke momo kala nge miau tale—ka kae nginngina ina mangng momo ngatauga nge miau, na mangng ka lomangngvavai raumana ta kelange ragumiaume muni. ¹⁸ Minmina na mangng ka matea raumana ta loanga ta kelanga miau—iau ae Pol ka ava pa papatu ta loanga—avae Satan ke lengetotokala mangng. ¹⁹ Mangng ka matea raumana te kelanga miau kurumea, ngarume nga inae Iesus Avolau nge atu muni ba ita nga maisi nga raguna, na ravung ngamangng ngana ka alang ae mangng e pe ka la puna nga taru? Ba lomarapaga ae mangng ka la puna nga taru? Ba muliangamangng ka la puna nga taru? Ka la purea nge miau. ²⁰ Iau ka role minmina kurumea, ka miau ra muliangamangng ba lomarapaga ae mangng puna.

3

¹ Minmina na ka ina lovaingana ae mangng te miau ke lele bollau raumana, na mangng ka kanmangng pangamologa kena mana ta mangng palu nga momo ngae Atens, ² avae Timoti nge loa ta kelanga miau. Ka i a kolingamangng ngallo nge Karais ba kumangngkena ae Nutu nga kumangng e nga pulingmalagange pangamologa

e pe e te Karais. Mangng ka ba'e te miao ta baina i nge panginggia lomiau me ba nge kalaunga miao nga lopatokona ae miao. ³ Mangng ka ba'e minmina ta baina miralali kokorai ra ita ka kanimaimai rea sonrau kurumea pagiungara kala nge Karais sane nge bai ka te e nge miao ta i kange lopatokona ae i. Iau ka role minmina kurumea, miao ka lomiau matana tapu roma, kaningmaingara laekia ka miralali ke loakurumea Nutu lonangana. ⁴ Ka kaomanna. Ba pala ka ina mangng mommo kala ngae miao, na mangng ka rorole kamiao roma, ita kaka la kaningmainge miralali kurumea pagiungara kala nge Karais. Ba miao ka lomiau matana roma, ollaeala ke lele base ina mangng role. ⁵ Minmina na ka ina lovaingana ae iau te miao ke lele bollau raumana, na iau ka ba'e Timoti te miao nga baina nga laumatana roma, lopatokona ae miao ke gingging tale, o ke sa. Iau ka matau roma, Satan a avangkana nge ava miao na miao ngaka ka'e lopatokona ae miao te Karais, na kumangng a kanmangng ngaliua nge miao nga i a baingalopatao mana.

Timoti Turunglomatanangana E Ta Lopatokona Ae Ra Lopatokonakana Re Ngae Tesalonaika

⁶ Ava sonrau nae Timoti ke galiu nge miao tapu. Ba i ke atu ka turung e pe e ta lopatokona ae miao ba baingamiau e nga matengraumanange ragau pattoto. Ba bole, i ke turu te mangng roma, miao ka lomiaugaliliu te mangng ka lovaingana rae miao reke pepe ka kaeme kinung. Ba kaka matea raumana ta kelanga mangng base ina mangng ka matea

raumana ta kelanga miao bole. ⁷ Minmina na kolingamangng memena, ka ina mangng longe ina miao ka mommogingging nga lopatokona ae miao tale, na pangamologa laeala ke paginggingia lomangngme raumana nga maenang ba miralali ra mangng kanimaimai rea. ⁸ Iau ka role minmina kurumea, sonrau na mangng ka mauli mannangana nga ina miao ngaka umma ta maisinggingging nga pagiungamiaungana kala nge Avolau. ⁹ Pangamologangamangng nganame keke moro raumana ta kalangapagange Nutu mannangana kurumea oru ra i kuma ki te miao. Ba pangamologa ngamangng nginngina keke sina raumana nga lomarapaga a mangng kanimaimaia nga ina mangng lomangngvavai te miao nga Nutu ae ita raguna. ¹⁰ Mangng ka kavkava kaligi te i ka rigo ba ka kae ta i nge ngata ta mangng loanga ta kelanga miao muni ta baina mangng nga kalaupatapu ka lopatokona ae miao ina ngeke moro.

¹¹ Sonrau na mangng ka kava te Nutu ae ita a i ae Tamara ta i muni kala nge Iesus A Avolaukita ngeke sale pamau te ta mangng loanga te miao.

¹² Ba mangng ka balaglage Avolau ta i pangavolaunge matengraumana ngamiaungana ka ragau pattoto, ba ta i pangaponunge raumana. Minmina na miao kaka la palingmatengraumana miao masi, ba kaka la matengraumanange ragau pattoto bole. Na matengraumana ngamiaungana ka ragau pattoto nga tongana kena mana ma matengraumana ngamangngana kamiau e bollau raumana bole. ¹³ Mangng ka kavkava minmina ta baina Nutu nge paginggingia lomiaeume. Min-

mina na ngarume, nga inae Iesus A Avolaukita nge atu kala nga ragau rae i reke tupu ba miau nga maisi ngamuga nga Nutu ae ita a i a Tamara, na ka la miau ra ragau reke tupu ba ragau onra sana agau te totorong ta i patongo rea ka bainga te e soali.

4

Ita Ngaka Bavaia Bainga Rae Nutu Mate Rea

¹ Iala na kolingamangng memena ngallo nge Karais, mangng ka bai ta ronga ka pangamologa laekia minakai roma: Pala na mangng ka tunge potong re nga taongakurumea bainga rae Nutu mate rea te miau. Ba miau kaka tataokurumea bainga nginngina masi. Ba sonrau na mangng ka bai ta balinglaga miau gingging nge Iesus Avolau giana ta miau kumangng minmina rau-mana muni. ² Mangng ka role minmina kurumea, miau ka lomiamatana tapu ka potong nginngina ra mangng tungu rea te miau kurumea Iesus Avolau tungngana ka gingginga ae i te mangng.

³ Miau ngaka matea ta taongakurumea bainga rae Nutu mate rea kurumea, ka i a Nutu lonangana ta miau ra ragau reke momopatali nga bainga reke sosoali nga raguna. Minmina na ka i a Nutu lonangana ta miau momongpatali nga bainga re nga kenong kala nga ravale ra sana ri ra namiaupengana memena o rapanung ra sana ri ra nemiautale memena. ⁴ Ke matea ta kenakena nge miau nga lonamatana ka bainga e nga kaungamasinge mirana kurumea bainga reke lelle ba bainga reke tupu nga ragau ragureame.

⁵ Ke sane matea ta miau nga tongamiau kena

ma ra osugunakana ra sana loreamatana kae Nutu beke tataokurumea mirarea matengana reke sosoali. ⁶ Minmina na te e nge miao sane nge baisoalia kolingana te ngallo nge Karais ka kumangngana ka bainga e nga kenong kala kolingana laeala napengana. Sane nge kelalelea oru ae kolingana minmina kurumea, Avolau ke la tungnge alanga e soali ta ragau kinung reke kuma ka bainga matana nginngina. Ke la tungnge alanga e soali te ri kurumea pangamologa nginngina ra mangng role kamiau ki pala ta miao ngaka ella miao. ⁷ Miao sana ngaka kuma ka bainga nginngina kurumea, Nutu ke sane kiu ita ta ita ra ragau reke bavaia bainga ra mukurea. Ke sa. Ke kiu ita ta ita ra ragau reke momopatali nga bainga reke sosoali nga raguna. ⁸ Minmina na agau e longosa ta potong laeala ke sane longosasa ta ragau. Ke sa. Ke longosasa te Nutu e tungtunge Kannu E Tupu ae i te miao.

⁹ Na nga bainga e nga palingmatengraumana miao, ka sana kanmangng kumangng ta pange pangamologa palu muni te miao kurumea, Nutu ke palomatana miao tapu ta miao ngaka palimateraumana miao. ¹⁰ Ba mangng ka lomangngmatana roma, miao kaka kumkuma ka bainga laeala tapu. Kaka kumkuma kia ta kolingara memena kinung ngallo nge Karais reke momo nga ina re ngae Masaronia. Ava kolingamangng memena, mangng ka bai ta balinglaga miao gingging ta miao kumangng ka bainga laeala raumana muni. ¹¹ Ba ka bai ta balinglaga miao ta taongakurumea pangamologa reke gingging ra mangng role kamiau ki pala minakai roma: Miao

ngaka amva ta momong masi kala nga ragau pattoto. Ba sana ngaka toa ka kaomiaume ta oru rae ragau pattoto kanrea. Ba sana ngaka balaglaga ragau pattoto ta ri tunga kamiau oru te miao. Ke sa. Ngaka kumkuma ka kamamiaume muni ta ravung kamiau oru. ¹² Miao ngaka kuma minmina ta baina taongamiaume nge pe nga ra sana loreapatokona te Karais ragureame. Ba ngaka kuma minmina ta baina miao sana ngaka moro ta kamiau oru.

Jesus Avolau Atungngana Ngarume

¹³ Na kolingamangng memena ngallo nge Karais, mangng ka matea raumana ta miao nga lomiamatana ka oru reke la lelung nga ra lopatokonakana reke mate tapu. Ka sana matea ta miao nga tongamiau kena ma ragau ra sana loreapatokona te Karais. Ri ke sane ke ella ta kae e nga sigingpaga nga mateng, minmina na keke tantania reke mate raumana. ¹⁴ Ava ita sana ngaka kuma minmina kurumea, ita ka lorapatokona roma, Iesus ke mate na ke sigipaga muni. Minmina na ita ka lorapatokona roma, ngarume nae Nutu ke la atung kae Iesus kala nga ragau reke mate ra loreapatokona te i. ¹⁵ Ba mangng ka la roleng kamiau kurumea pangamologa ae Avolau kanna roma, nga kae laeala ngarume inae Avolau nge galiu, na ita raka mommo mauli nga mogalo laekia e ngape tale ka sana ka la loanga te i pala nga reke mate tapu. Ke sa. ¹⁶ Iau ka role minmina kurumea, nga kae laeala nae Avolau muni ke la songapisigi nga Nutu mallena nga tava ka relingana. Ba ragau keke la longnge

anggelo a i a ataongamugakana kalingngana kala nga tarampet ae Nutu kanna maireia. Na ragau reke mate ava keke pagiu kala nge Karais ka ineke mauli tale keke la sigingpaga. Ka la ri ra ragau re kapunu ta ri sigingpaga nga mateng. ¹⁷ Nae Nutu ke la ravungpatae ita raka mommo mauli nga mogalo laekia e ngape tale. Ke la ravungpatae ita kala nga ra lopatokonakana nginngina reke mate tapu. Na ita keke kaka la loanga lakailu nga mukmukua ta giunga kala nge Avolau nga tava. Na ita keke kinung kaka la momong passavele kala nge Avolau. ¹⁸ Minmina na miau ngaka palipalopea lomiaeume ka pangamologa kokorai.

5

¹ Kolingamangng memena, nga oru reke la lelung nga kae ae Avolau atungngana, sonrau na mangng ka sana kanmangng kumangng ta pange pangamologa palu muni re ta oru nginngina te miau. Ke sa. ² Miau ka lomiaeumatana tapu roma, kae e nga Avolau atungngana ngarume ka la i a magionga e bollau. Ka la tongana kena mana ma agolongkana lelungana ka rigo. ³ Nga kae laeala, na ragau keke la kumangng ta roleng roma, “Kae kokorai re sonrau ka ri ra kae re nga momongpengana ba ita kaka mommo masi manngana.” Na bolvole mana na, oru soalingana ke la lelungkala rea. Ka la tongana kena mana ma ina miralali nge lele bolvole nga avale e bai ta toangapisigingge goe. Ba ragau nginngina reke role minmina ke sane ke la kangapatali nga oru soalingana laeala.

⁴ Ava nge miau ra kolingamangng memena, ka sana miau ra ragau reke kasagungunu. Minmina na kae laeala lelengana sane la pangamagio miau basema agolongkana lelengana. Ke sa. ⁵ Miau kinung ka miau ra ragau re nga olamana ba ragau re nga kae. Ka sana ita ra ragau re nga rigo. Ba ka sana ita ra ragau re nga osuguna bole. ⁶ Minmina na ita sana nga tongara kena ma ragau pattoto reke kenrarau. Ke sa. Ita ngaka ella ba nga tongara kena ma ragau reke kaumasia mirareame. ⁷ Iau ka role minmina kurumea, ragau reke kenrarau keke kenrarau ka rigo, ba reke bemve keke bemve ka rigo. ⁸ Ava ka ita ra ragau re nga kae, minmina na ita ngaka kaumasia mirarame. Ita ngaka lupage lopatokona ba bainga e nga matengraumanange ragau pattoto ma ri ra galiau e nga lengakala mautu. Ba ngaka kure bainga e nga kelang ta kae inae Nutu la ravunglele ita ma i a kurung ae ita e nga baling. ⁹ Iau ka role minmina kurumea, Nutu ke sane puli ita ta ravunge iukiangana e bollau. Ke sa. Ke puli ita ta ita ra ragau ra i la ravunglele rea kurumea lopatokona ae ri te Iesus Karais A Avolaukita. ¹⁰ I ke mate te ita ta baina ngaroma ita ngaka mate o ngaka momomauli, na ita ngaka momo kala nge i. ¹¹ Minmina na miau ngaka palipaginggingia lomiauume, ba ngaka palikalaulau miau basema baingamiau nginngina raka kumkuma ki sonrau.

Potong Ra Ronga

¹² Na kolingamangng memena ngallo nge Karais, mangng ka bai ta balinglaga miau ta miau ulongpisigi miau muni ngape nga ragau

reke kuma kaligi ngaliua nge miau. Ngaka ulop-
isigsigi miau muni ngape nga ragau matana ngin-
ngina reke patuptupu miau beke kelapatali te
miau nga pagiungamiaungana kala nge Avolau.
¹³ Ngaka tungtunge alangpaga te ri ba ngaka
materaumana rea kurumea kumangng ra kan-
rea re nga kalaunga miau. Ba miau kinung
ngaka palilegemasi miau. ¹⁴ Ba kolingamangng
memena, mangng ka bai ta balinglaga miau ging-
ging ta miau ngaka patupe ra omosakana ngaliua
nge miau. Ngaka paginggingia reke agatatap, ba
ngaka kalaue ra likireasa. Sana ngaka bolvole
ta bainga'iu ka te e nge miau, ba sana ngaka
bolvole ta bainga'iu ka ragau pattoto bole. ¹⁵ Te
e nge miau sane nge alagaliue bainga e soali ta
tetoto e baia bainga e soali te i. Sana ngaka
alagaliue bainga e soali ka bainga e soali. Ke sa.
Ngaka amva ta palinglegengmasi miau ka kaeme
kinung. Ba ngaka kumkuma minmina bole ka
ragau kinung.

¹⁶ Nga lomiumarapaga ka kaeme kinung.
¹⁷ Sana ngaka pannpanna ta kavang. ¹⁸ Ba ngaka
kalapagpage Nutu ngallo nga orume kinung reke
lele nge miau. Ngaka kuma minmina kurumea, i
ke matea ta miau raka pagiu kala nge Karais Iesus
ta kumangng ka bainga nginngina.

¹⁹ Miau sana ngaka lingpune Kannu E Tupu ku-
mangngana. ²⁰ Ba sana ngaka longopalikovauu
ka pangamologa ra reke toe Nutu kaona kanrea.
²¹ Ava ngaka kelamasia pangamologame kinung
ta baina nga lomiamatana roma, pangamologa
nginngina keke pa nge Kannu E Tupu, o ke sa.

Miau ngaka kaminte bainga reke pepe. ²² Ba ngaka momopatali nga bainga matantaname kinung reke sosoali nge Nutu raguna.

²³ Iala na mangng ka kavkava te Nutu e tungtunge momongpengana ta i kumangng kamiau ta miau ra ragau ra baingareame kinung ke tupu nga raguna. Minmina na kannumiau, ba lomiau, ba miramiau iname kinung keke la momongmasi ta baina nga kae e nga Iesus Karais A Avolaukita atungngana ngarume, na ka la miau ra ragau onra sana agau te totorong ta i patongo rea ka bainga te e soali. ²⁴ Bae Nutu e kiu miau te i ke la kumangng minmina kurumea, ka i ae Nutu ore kumakurumea pangamologa ra kannu.

²⁵ Kolingamangng memena, miau ngaka kavkava te Nutu te mangng. ²⁶ Ngaka tagukama ka miau pana kenkena ka tagungkama ore pakosining ka baingamiau e nga palingmatengraumana miau nga pagiungamiaungana kala nge Karais. ²⁷ Ba iau ka role kamiau gingging nge Avolau giana ta miau ngaka role ta ri patonge lau laekia ta kolingara memena kinung ngallo nge Karais reke momo na'ina.

²⁸ Iau ka kavkava te Nutu ta lopengana ae Iesus Karais A Avolaukita tungtungumane nge momo kala nge miau.

Piunga Ba Bonga A Pau
The New Testament in the Mengen Language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Mengen long Niugini

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mengen

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3238a1a0-2fbc-509b-b9f0-e310db3d0d43